

Виктория Каранлъкова

137 СОУ „Ангел Кънчев“
гр. София
E-mail: viki_karanlakova@abv.bg

Виктория Каранлъкова е завършила СУ „Св. Кл. Охридски“, специалност география (1986 г.) Работи като учител в 137 СОУ със засилено изучаване на чужди езици „Ангел Кънчев“. Придобита I ПКС. Участвала е в авторски колективи за издаване на учебни помагала и в проект на Географския институт-БАН за експериментално въвеждане на ГИС в средното училище. Сътрудничи в методическо отношение на организацията „Джунийър Ачийвмънт“ в България.

МУЛТИМЕДИЕН УРОК „ВОЕННИТЕ КОНФЛИКТИ В СВЕТА В НАЧАЛОТО НА 21 ВЕК“

Живеем в сложно, динамично време, белязано с бурни промени в общественото-политическия и икономическия живот на страната. Новата ситуация поставя пред българското образование нови изискации: да бъде адекватно на промените, да отговаря на потребностите на обществото от качествени и комуникативни личности.

Младият човек трябва да може да използва придобитите знания и формирани умения в практиката, да оценява реалностите, да взема житейски решения и да ги обосновава.

Потребностите на новото време поставят нови задачи и пред учителя, който трябва да върви в крак с промените, да се квалифицира, да усъвършенства методиката на преподаване, да партнира с учениците, да постига ДОО.

В помощ на тези основни задачи пред субектите на българското средно образование идват Учебните програми (много ценен нормативен ресурс), които съответстват на новата общественото-политическа и социално-икономическа среда. В тази посока работи организацията „Джунийър Ачийвмънт“, която ги прилага и в нашето училище от 2003 г.

Учебният план за профил „Технологичен – Предприемачество и бизнес“ интегрира по своеобразен начин географското с икономическото знание. Реализирането му дава възможност за използването на междупредметни връзки с информационни и компютърни технологии. За постигане на основната цел по География и икономика, който е профилиращ предмет, се използва модулът „География и световна търговия“. Неговото изучаване в годишен хорариум от 90 часа предоставя на учителя творческа свобода за избор на методически варианти за постигане целите на обучението.

Тази възможност беше използвана при реализирането на очакваните резултати от учебния план в раз-

дел „Глобализация и регионализация на съвременното развитие“. Много подходяща, според моите виждания и личната ми програма, се оказа темата „Военните конфликти в света в началото на 21 век“.

При подготовката на урока използвах иновативния тип план, взаимстван от Книгата на учителя за X клас на издателство „Д-р Иван Богоров“.

* * *

Основните цели на урока бяха две:

1. Да се затвърдят и задълбочат **знанията** на учениците за:

- а) геополитическата структура на света;
- б) регионалните, национални и локални конфликти;
- в) причините, които ги порождават, за техния характер (икономически, политически, социални, етнически, религиозни, племенни и др.);
- г) усилията на Международните организации, на държавните и политическите обединения за тяхното преодоляване.

2. Да се формират **умения** за:

- а) търсене на допълнителна информация по темата и нейното представяне в определена форма („ученически репортаж“, Power Point презентация или видео-материал);
- б) анализиране на информация (чрез подготовения „репортаж“);
- в) представяне на информация в:
  - „ученически репортаж“;
  - power point презентация;
  - видео-материал;
  - изготвяне на карта на конфликтните зони в света;
- г) генериране на информация (написване на съчинение – разсъждение или есе по темата);
- д) участие в ролева игра – „репортер“ от мястото на конфликта, водещ на „телевизионно предаване“.

Пособия, предвидени за урока: политическа карта на света с отбелязани различните видове конфликти с избрани от учениците символи, мултимедийна конфигурация.

Препоръчително е използването и на някои виртуални сайтове в Интернет, като romagalo.com (с учебни материали за военните конфликти в света), www.helpos.com (архив от реферати, курсови и дипломни работи по темата), bg.wikipedia.org, www.hrww.org (на английски език, с богат илюстративен материал) и книгата „Международните отношения и военните конфликти 1919 – 1991 г.“ с автори Филип Узунов и др.

Форма за осъществяване на урока: ученическо „обзорно политическо предаване“.

Среда за провеждане на урока: класната стая.

- „Водещият на обзорното предаване“ се разполага пред аудиторията;
- Осигурена е политическа карта на света с поставени върху нея символи за видовете конфликти;
- „Репортерите“ са подготвени и очакват своето

„включване“ в „предаването“;

- Използва се мултимедия за представяне на „големи точки“ на планетата.

За реализиране на педагогическия замисъл използват **предварителна подготовка**, обобщена в таблица 1. В същата таблица е представен и макроструктурния **план за провеждане** на урока.

Контролът върху дейността на учениците се осъществява в хода на урока. На активно учащите в провеждането му се поставят оценки, които се аргументират.

* * *

Решението ми за използването на ИКТ в обучението бе предизвикано от няколко обстоятелства: първо – от уменията на учениците да ги използват, и второ – от възможностите, които ИКТ предоставят за постигане на ДОО.

В хода на подготовката и реализацията на урока констатирах следните промени в **поведението** на учениците:

Макро- и мезоструктура	Микроструктура
А. Въведение	Учителят определя значението на урока за формиране на умения за интерпретиране на географска информация и за правилното разбиране на съвременните процеси в света.
Б. Предварителна подготовка	С идеята за провеждане на урока – упражнение под форма на „обзорно телевизионно предаване“ учениците се запознават още с началото на тема „Световни политически организации“, урок „Глобализация на политическите процеси“. Възлагат се задачи на повече ученици – с намерението да се обхванат места с различни по вид и начин на проявление конфликти. • Военни – между Израел и Палестина, Израел и Ливан, Индия и Пакистан, на п-в Корея, между Русия и Грузия; • Религиозни – между католици и протестанти в Северна Ирландия, между сунити и шиити в Ирак; • Етнически – на Балканите (Сърбия и Косово); • Племенни – в Централна Африка: в Руанда (между тутси и хуту). Включват се и други геополитически възли и ключови зони. Избират се „водещ“ и „репортери“.
В. Обявяване и мотивиране на учебната дейност В ₁ . В тематичен план. В ₂ . В съдържателен план. В ₃ . В технологичен план	Учителят припомня за географията на военните конфликти в света и за значението на тяхното изучаване (формира се интерес към заобикалящия ни свят и активна гражданска позиция по проблемите). Учителят акцентира върху характера на конфликтите и посочва как те се отразяват на световния мир. Съвместно с учениците се уточнява реда на представянето на „репортерите“.

Г. Провеждане на урока	• Водещият прави въведение в „предаването“ по следния план: 1. Същност и причини за появата на военните конфликти. 2. Видове и териториално местоустановяване. • Последователно се дава думата на „репортерите“, които представят своя „репортаж“, като определят: - къде се намират – в коя невралгична зона; - каква е историята на конфликта – кога се заражда, в какво се състои; - какво е състоянието на проблема в настоящия момент; - как международните организации участват в инициативите за неговото разрешаване; - какво е българското участие в зоната на конфликта и каква кауза обслужва. Последователно бяха представени конфликтите в: - Северна Ирландия – ppt; - Куба – САЩ – video; - Северна и Южна Корея – video; * - Индия и Пакистан - ppt; - Руанда и Бурунди – ppt; - атентатът в САЩ на 11 септември – ppt; * - Сърбия – Косово – ppt; - Русия и Грузия – ppt.
Д. Затвърдяване	Обсъждане с учениците на следните въпроси: 1. <i>Кой е най – новият военен конфликт в съвременната история на света? В какво се изразява? Как виждате неговото решаване?</i> 2. <i>Кои са трите най – големи военни конфликта в света по мащаб и продължителност на проявление?</i> 3. <i>Кой е най – близко разположеният военен конфликт до територията на България? Как нашата страна участва в процесите на разрешаването им?</i>
Е. Поставяне на домашна работа	Напишете есе на тема „България – зона на мира и спокойствието на Балканите“ или „Балканите – барутният погреб на Европа“. Препоръчителен обем – около 20-25 изречения (1 страница голям формат).

* Презентациите, означени с този знак, могат да се видят в електронния вариант на списанието на адрес: www.geography.iit.bas.bg

- *желание* за оригинално представяне на систематизираната информация и нейното предоставяне на класната аудитория;

- *нов вид общуване* в хода на подготовката на урока – с технологиите и чрез тях (пренос и препращане на информация от ученик на ученик и от учител към ученик, и обратно);

- *развитие на изследователски умения* – формулират политически проблеми, посочват причините за тях и дават идеи за тяхното преодоляване;

- *формиране на отговорност и делови качества.*

Урокът бе проведен под знака на „Отворените врати“, почин на Мариана Закова, директор на учи-

лището за популяризиране дейността на учениците и учителите. Присъствието на представители на ръководството, родители и учители респектираще учениците в класа. В същото време добре подготвените презентации им носеха голяма доза увереност и самочувствие.

Уроците с използване на ИКТ имат своето място в обучението по география и икономика. Те не заместват учителя, а му помагат да реализира целите на обучението, да формира нов тип личности – информирани, активни, комуникативни. От такива личности се нуждае нашето време. И ние сме длъжни да ги създадем.